

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sepvltvris. Titvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

DE REBUS ECCLESIAE NON ALIENANDIS.
TITVLVS IV.
CAP. I.

Religiosus qui concedit alicui ad vitam vel certum tempus iura, redditus vel possessiones administrationi cui praediti, sufficiet est ab officio, nisi duo concurrant: nee valens concessio, duos casus excepti.

b. d. Ioan. And.

Clemens V. a in concilio Vienensi.

Monasteriorum, & aliarum administrationum regularium dispendii occurtere cupientes, perpetuo prohibemus editio b., ne quis religiosus monasterio, prioratu, Ecclesie, seu administrationi cuius praeidet, iura, redditus, aut possessiones ejusdem alicui ad vitam eius, seu aliud certum tempus, pecunia etiam inde recepta quovis modo concedat: nisi necessitas aut utilitas monasterii, prioratus, ecclesie aut administrationis huiusmodi hoc exponat, conventus sui, aut si conventum non habeat, pralati proprii, affluens ad hoc nihilominus accedente. Si quis autem contra hoc fecerit e., poenam suspensionis ab officio eo ipso incurrit, nec ex concessione ipsius recipienti, jus aliquod acquiratur. Verum primita ad locationes vel etiam reddituum aut fructuum venditiones, ad tempus modicum facientes, declaramus nullatenus non extendi.

CAP. II.

Episcopus unire potest ecclesiam alteri, vel loco religioso donare, etiam non vocato rectore, vel defensore. b. d. Ioan. And.

Idem.

Si d. una ecclesia alteri ecclesiæ, seu dignitati alicui vel prebendæ per Episcopum, suo consentiente capitulo unitari, aut religioso loco donetur, ex eo quod rector ipsius ad hoc vocatus, vel si vacabat, defensor ei super hoc datus non extitit: nequam id poterit impugnari. Quod si Episcopus (in etiam capituli accedente consensu) mensa sua vel ipsi capitulo aliquam duxerit ecclesiastum endam: hoc irritum esse determinamus & inane, contraria quavis coniunctudine non obstante.

DE RERVM PERMVTATIONE.

TITVLUS V.

CAP. VNICVM.

Collatio de beneficio causa permutationis vacantibus facta aliis, quam permittantibus, non tenet. b. d. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Ne concessione juris uentibus praesertim circa spiritualia illudatur, si qua e beneficia ex causa permutationis ab aliquibus resignata, aliis, quam ipsi permutare voluntibus conferantur, nullius hocesse voluntatis firmatis.

DE TESTAMENTIS ET ULTIMIS VOLUNTATIBUS.

TITVLUS VI.

CAP. VNIC.

Ordinarius loci rationem exigit a religiosis etiam exempli de testamentorum executionibus, quas gererunt: & si circa id deliquerint, illos puniunt.

a. Alata: idem. b. Propter expressionem hujus verbi hec confessio ab omnibus ut lex generalis est, servanda ut l. s. c. de legibus Bonifacii de Vitali. c. Ali ostentaverunt. d. Circa uoces unde statuta in concil. Tridi. s. fff. 7. de reform. c. 6. & s. fff. 24. de reform. cap. 13. & 15. & s. fff. 25. de reform. c. 9. e. In vetus cod. canon. exp. p. 11. confitentes legi ita: si beneficia ex causa, &c.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Religiosis etiam exemplis, deputatis ad exercitum cujuslibet ultime voluntatis, circa infra executionis officium (quodunque non possit sufficere) volentes præcedere materiem delinquendi. Præsentis constitutionis auctoritate statuimus, quod tales etiam si prælationis fungantur officio, locorum ordinis debitum redire, ipsique ordinarii ab eisdem illo dolo, fraude seu negligencia deinceps exercitii officio renuant exigenterem: illos, quaca id delinquisse repererint, in aliorum exemplum pena debita (quocunque non obstante privilegio) puniuntur.

DE SEPVLTVRIS.

TITVLUS VII.

CAP. L

Excommunicati sunt etiam exempli, qui in casu non perfidis defensionis, sepius in coemeterio tempore mortali: id qui scierit sepius excommunicatos publici, ministrum interdictos, vel manifestos usurarios. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Eos a, qui propria temeritatem uictus delictio erunt corpora, non sine contemptu clavum ecclesie, in coemeterio interdicti tempore, in casu non concessis a jure, vel excommunicatis publici, et nominatum interdicto, vel usurarios manifestos sepius seferunt profumum: determinus facto excommunicationis sententia subiacere: a qua nullatenus libidinatur, nisi prius ad arbitrium dicacestan Episcopi ei quibus per primita fuerit iniuria irrogata, fauisionem exhibuerint competentem: Nullo eis circa primita temporis, vel quovislati privilegio, sub quacunque forma verborum conceitto aliquiliter suffragante.

CAP. II.

Tars, que titulum respicit, hoc intendit: Traducere beneficios in locis suis libere sepius illi, qui hoc libertatem funeralibus tamen, & quibuscumq; obventionibus & mali, quod quibus alii non debent canonica, quantum & miseriorem ecclesie parciali. b. d. Io. And.

Idem in edem.

Dvidum à Bonifacio Papa octavo predilectus nostro inscripta edita decretali, beneficiis papundecimus prædecessor noster aliam non revocariam promulgavit: qua quia ipsius (utrumque electio) ordinis pacis ab auctore ipsius specie studi non auit, quinimò discordia, pro qua letitia non posse, fomentum non modicum minimisfrav: nos cum omnino cessantes, aliam à præfato Bonifacio editam, facta instanti & approbante concilio innovamus, subiectores tenorem illius, qui dicostris effe talis: Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam ieiunioriam. Super cathedram præminentem palatii dei dñi, que in amplum Romanam curia alcum enducunt: quasi torrenz, prægravatum negotiis, cum excitemur iamnenis: cogitationibus plurimi effundimus, circa id tamem serventibus & votis intendantis impattimur, ut ad divini nominis & gloriam exaltationem catholice fidei, & profectum fidelium summorum (præcili radicibus dissidiiorum verbiis, & ligorum antiratiis omnino subducitis) inter eccliam antistitibus, ad curam & regimen gregis dominici degredi.

a. De intellectu uide Decim in c. ad hanc eti. final.

b. Alias, frequenter. c. Ministrum.

ratos, exerasque personas, quas ordo clericalis includit, pacis tranquillitas vigeat, fervor charitatis exasperet, invalefacit concordia unitas, animarum identitas perseveret. Scimus enim, & ex evidenti facti colligimus, quod non nisi in pacis tempore bene colitur pacis auctor: ne signoramus, quod dissensiones & scandala pravis aditibus aditum preparant, rancores & odia suscitant, & illicitis moribus aulum prabent. Ab olim si quidem inter praestatos & rectores, seu sacerdotes & clericos parochialium ecclesiarum, per diversas mundi provincias constitutos ex una parte, & predicatorum & minororum ordinum fratres, ex altera (pacis amulo, fatore & ziranze procurante) gravis & periculosa discordia exiit suscitata, super predicationibus fidei, populi faciendis, eorum confessionibus audiendis, penitentias in angustis eisdem, & tumulando defunctorum corporibus, qui apud fratrum ipsorum ecclesias, sive loca noscentur eligere sepulturam. Nos autem (pius patremote laudabilis) molestie scentes incommoda filiorum, reducentes ad exacte considerationis examen, ac intra pectora claustra sollicitate revolventes, quampli plena periculis, quam onus dispensandi, quamque in divina maiestatis conspectu reddatur exulta discordia supradicta: Et propterea intendentes paternae sollicitudini studio illam prorsus evellere, ac omnimodo submovere, nullis unquam futuris temporibus favente, c. Domina suicordam: grandis quoque desideria cupientes, ut hujusmodi negotium, quod potissimum insidet coram nostro, finem salubrem & celerem per Apostolicam soleritatem studium consequatur, diligenter cum fratribus nostris deliberatione prohibita super eo, ad honorem Dei & exaltationem catholicae fidei, quietum statum partium predicatorum, ac salutis animarum fidelium incrementum: de d. ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, ut dictorum ordinum fratres in ecclesiis & locis eorum, & in plateis communibus liberè valeant clerico & populo predicare, ac proponere verbum Dei: hora illa duxata excepita, in qua locorum praestatoe predicare voluerint, vel coram se facere solemniter predicari, in qua predicare celebunt, praterquam si aliud de praestatorum ipsorum voluntate processerit, ac licentia speciali. In studiis autem generalibus, ubi sermones ad clerum ex more fieri solet diebus illis, quibus predicari solemniter consuevit, ad funera etiam mortuorum, & in festis specialibus, sive peculiares eorumdem fratum, possint idem fratres, & licet ei liberè predicare: nisi forte illa hora, quia solet ad clerum in predictis locis Dei verbum propone, Episcopus vel praestatoe superiorum clerum ad generaliter convocaret, aut ex aliqua ratione, vel causa urgente clerum ipsum ducere congregandum. In ecclesiis autem parochialibus fratres illi nullatenus audient, vel debent predicare, vel proponere verbum Dei, nisi fratres predici, a parochialibus predicotoribus invitati fuerint vel vocati, & de ipsorum beneficio & sensu, feri petitia licentia fuerit & obtenta: nisi Episcopus vel praestatoe superior per eosdem fratres predicari mandaret. Statuimus etiam & ordinamus auctoritate predicta, ut in singulis civitatibus & dioecesiis, in quibus loca fratrum ipsorum consistere dinoscuntur, vel in civitatibus & dioecesiis locis ipsi vicinis, in quibus hujusmodi non habentur, magister & priores provinciales predicatorum, aut eorum vicarii & generales & provinciales ministri & custodes minorum ordinum predicatorum, ad presentiam praestatorum eorum

dem locorum se conferant per se vel per fratres, quos ad hoc idoneos fore putaverint, humiliter petiuri, ut fratres, qui ad hoc electi fuerint in eorum civitatibus & dioecesiis confessiones subditorum suorum confiteri sibi volentium audire libere valeant, & hujusmodi confitentibus (prout secundum Deum expedire cognoverint) penitentias imponere salutares, atque eisdem absolutionis beneficium impendere de licentia, gratia, & beneficio eorumdem. Ac deinde praestati magistri, priores, provinciales & ministri ordinum predicatorum, eligere student personas sufficientes, idoneas, vita probatas, discretas, modestas atque peritas, ad tam salubrem ministerium & officium exequendum: quas sic ab ipsis electas representent, vel faciant praesentari praestatos, ut de eorum licentia, gratia, & beneficio in civitatibus & dioecesiis eorumdem, hujusmodi personae sic electae, confessiones confiteri sibi volentium audiant, imponant penitentias salutares, & beneficium absolutionis in posterum a impedire, prout superius est expressum: extra civitates & dioeceses, in quibus fuerint deputatae, per quas eas volumus, & non per provincias deputari, confessiones nullatenus auditare. Numerus autem personarum assumendarum ad hujusmodi officium excedendum esse debet, prout & universitas clerici & populi, ac multitudine vel paucitas exigunt eorumdem. Et si iidem praestati petiat licentiam confessionis hujusmodi audiendarum concederint, illam praestati magistri, ministri, & alii cum gratiarum recipiant actione, dictaque persona sic electa communis sibi officium exequatur. Quod si forte jam dicti praestati quenquam ex dictis fratribus praestatalis eisdem ad hujusmodi officium nolent habere, vel non ducent admittendum: eo amoto vel subtrahito, loco ipsius similiter eisdem praestatalis praestatoe posit & debeat alius surrogari. Si vero iidem praestati praestatalis fratibus ad confessiones (ut primitur) audiendas electis, hujusmodi exhibere licentiam recusant: nos ex nunc ipsis, ut confessiones sibi confiteri volentium libere licetque audire valeant, & eisdem penitentias imponere salutares, atque eisdem beneficium absolutionis impariri gratiore concedimus, de plenitudine Apostolice potestatis. Per hujusmodi autem concessionem nequam intendimus personis seu fratribus ipsis ad id rather deputatis, potestatem in hoc impendere ampliorem, quam in eo curatis vel parochialibus predicatoribus est a jure concessa: nisi forsitan eis ecclesiastum praestati uberiorum in hac parte gratiam specialiter ducere faciendam. Hujusmodi quoque statuto, & ordinationibus nostris adjicimus, ut fratres dictorum ordinum in ecclesiis vel locis suis ubilibet constitutis, liberam (ut sequitur) habeant sepulturam: videlicet, quod omnes ad eam recipere valeant, qui sepeliretegerant in locis & ecclesiis mortuorum. Verum ne parochiales ecclesias & ipsarum curati, sive rectores, qui ministrale habent ecclesiastica sacramenta, quibus noscitur de jure competere, predicare seu proponere verbum Dei, & confessiones audire fideliem, debitum & necessarium beneficiis defranchentur, cum operatis meritis exhibito debeatur: auctoritate Apostolica constitutimus & ordinamus eadem, ut dictorum ordinum fratres, de obventionibus omnibus tam funeralibus, quam quibusunque & quomodounque relatis, distinete vel indistincte c. ad quoque certos vel determinatos usus, de quibus etiam quarta, sive canonica portio dari, sive exigi non conueniet, vel non debet de jure: nec non de datis vel

a Al. & animorum, &c. b Al. Satoreg. c Alias ista: auctore Damno. d Al. ita: de fratrum nostrorum confessione. e Vide, sicut lexim. fin. ff. quemad, servitus amitti. f. Alias: magister. g. Ali. generalis minister.

a Haec duas dictiones, in posterum: defunt in antiquioribus codicibus. b Al. st. prout universitas cler. & populi multitudine, vel paucitas exigunt eorumdem. c Vide I. tutor penitent. §. i. ff. de cast. pe. l. à filio. §. ff. de als. & ciba. leg. Font.

quamquaque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate domantis, vel dantis, de qua deceaserit, quomodounque directe vel indirecte fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem, quartam partem (quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus) parochialibus sacerdotibus, & ecclesiarum rectoribus, seu curatis largiri integrè teneantur. Facturi & curatur, quod nec alii, nec alius, à quibus quarta hujusmodi minimè deberetur, ad ipsorum fratrum utilitatem vel commodum hujusmodi fiant relata, aut in eos taliter data vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis hujusmodi dandum vel donandum fratibus ipsis existaret, in eorum dem dantum vel donantium sanitatem, sibi dari vel donati procurent. In quibus per ipsos virandis eorum intendimus confectionias onerare: ut si (quod abit) per fratres ipsos dolo vel fraude, qui quam in hac parte agi fortasse contigerit (prater id, quod eos propter eius sacerdotibus, rectoribus, & curatisteneri volumus) etiam distria ratio in extremi judicij examini requiratur ab eis. Ultra portionem autem hujusmodi, nihil valeant parochiales, rectores, curati, & praedati exigere supradicti, neque illis dicti fratres amplius impendere sint adhuc, neque ad id, à quoquam possint aliqualiter coerceri. Nos etenim (ut in cunctis aequaliter & pacifice favente Domino procedatur) universalia privilegia, gratias, indulgentias, verba seu scripto sub quacunque forma vel expressione, seu conceptione verborum, à nobis vel prædecessionibus nostris Romanis Pontificibus cuicunque ordinum prædictorum concessa, neconon consuetudines, conventiones, statuta & pacta in quantum sunt præmissis, vel alicui præmissorum contraria, ea penitus revocamus, vacuamus, cassamus, & irritamus: quinimò cassamus, vacuamus, & irritamus nunciamus, & decernimus nullius profus existere firmatis. Ceterum universos ecclesiasticos praedatos cuiuscunq; preeminentia, status, vel dignitatis existant, ac sacerdotes parochiales & curatos, sive rectores prædictos præsentium tenore rogamus &hortamur attente, nihilominusque a eis districte præcipiendo mandamus, quatenus pro divina & Apostolica sedis reverentia, prædictos ordines & professores eorum habentes affectu benevolo commendatos, fratibus ipsis non se difficiles, graves, duros, aut asperos, sed potius favorabiles, propicios, aut benignos, piisque munificentia liberales se studeant exhibere: sic eos in prædicacionis officio, & b propositionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis supradictis, tanquam cooperatores eorum idoneos, & laborum suorum participes prompte benignitate recipiant, ac affectuose admittentes non omittant, ut proinde illis aeterna beatitudinis premium augeatur, & animatum salutis incrementa felicia procurentur. Nec ipsos lateat, quod si fecus ab eis agi fortasse contigerit in hac parte, Apostolica sedis benignitas, que ordines & professores eodem ubere favore prosequitur, & gerit in scriberibus charitatis, contra eos non innomeretur, nec eadem aequanimitate pati posset, quin super hoc provisionis opportune remedium adhiceret: ipsaque nihilominus cœlestis indignatio principis, digna pro meritis dependentis, cujus obsequia fratrum iporum sedulitas curiola prosequitur, minimè præteriret.

DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET OBLATIONIBUS.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

a Al. ita: nihilominus eu districte præcipiendo mandante, &c.
b Al. & propositioni. c In antiquo cod. etiam impressu de suis
hectria verba: primiti & oblationibus.

Tonit quatuor casus, in quibus religiosi gravantes, vel scindentes ecclesiastas, circa decimas ei debitas, si requirit per ius, cum intereat, non desistunt intra mensem, vel de usurpatione vel retrainta duos menses non fecerint emendam. Superbi fini officia administracionibus, & beneficiis: & tanta non habeant iure communicati. Secundus, tertius, & quartus casus in quibus Jean. And.

Clemens V. in concilio Vienensi.

R eligiosi a quicunque, qui novilium aut ea decimas ex lectione debitas ad eos ex aliqua causa legitima non spectantes, appropiare ibi ipsi simperint, aut exquisitus fraudibus, falso coloribus variare: Seu, qui de animalibus familiariorum & palorum suorum, vel aliorum etiam animalia ipsa eorum propter innocentium: seu, qui de animalibus, qui in fundo ecclesiarum, in pluribus locis emunt, empiagnant venditoribus vel aliis ab ipsi tenenda: Seu, qui & item, quas tradunt aliis excolendas decimam soli celestium permiscent, aut prohibuerint: nisi post requisitionem, per eos, quorum intererit, super hoc ei factam a præmisis defliterint intra mensem, aut si de iis, qui contra præmissa usurpare vel retinere præsumperint, non com menses damnificare ecclesie emendam non fecerint competentem: sicut, & tamdiu maneat ab officiis, administrationibus & beneficiis suis sufficiens, donec deflitterint & satisficerint, ut superius est exprimit. Quid si religiosi hujusmodi administrationes, vel beneficia, non habeant, eo casu, quo alii supradicti suspenso ipsi sententiam excommunicationis incurant, aut sine factiōnem condignam nullatenus absolvendi spiritus non obstantibus quibuscumque. Ceterum permitta extendi nolimus ad animalia, que per religiosos iporum donatos seu oblatos tenentur: dum tanquam religiosis eidem cum effectu donaveant, aut oblatent se & sua.

CAP. II.

Decima beneficiorum aliqui concessa, sibi debetur sumptu taxationem, & de moneta currente: Nec prius colligatur quod hoc distractare, vel occupare ornamenta divinis officiis deposita. Ioan. And.

Idem in eodem.

S i beneficiorum decima cuivis simplieriter contulit ad tempus, secundum taxationem decimam in illis partibus, in quibus sicut concelebrari, & si inde rem currentem b communiter ipsa deinceps habere poterit & debebit. Nec per collectorum, & humeros & exæctores ipsius decimam, ecclesiarum titulus, & alia ornamenta divinis officiis deposita esse regalis vel distractiōnis capi vel recipi volum nec dubitata, seu quomodolibet occupati.

—

DE REGULARIBUS ET TRANSEVENTIBVS AD RELIGIONEM.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Præfatis ordinum mendicantium, etiam licet transponentes ad unum mendicantes, licet administrationes habeant, non habent vicem in capitulo, etiam si alii de capitulo id concedant: nec deinceps unquam qui possint administrationes, prioratus, vel officia, vicem resipiscere: nec pro se vel alio anomarum casum gerere: & in illis contra factum, ultimum penitentiam exceptionem. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vienensi.

a Vide Cons. Trid. sess. 12. de reform. c. 12. b Vide Genesimum consil. 157. & Albertum Brunn. consil. 9. c De parvissim collectorum, & subcollectorum, & an debent confidere per litteras, videlicet Rotiani decr. 26. in no. viii.